

[Hove Sørensen]

landboerne på øerne, at de går ind i en nødvendig driftsomlægning, en driftsomlægning, som gør, at de kommer i gang med at producere nogle afgrøder, som er mindre prisfølsomme end de traditionelle. Her er et område, hvor der i hvert fald er brug for et åbent sind over for de muligheder, der foreligger. Men det åbne sind gør det ikke alene; der må en økonomisk støtte til, for at man kan foretage denne driftsomlægning, som kan være nødvendig, og som kan være en forudsætning for, at de små brug kan eksistere, ikke alene på øerne, men også i de øvrige landområder her i landet.

Hvis miljøministeren får for store vanskeligheder med at fremsætte forslag, som kan tilgodese disse synspunkter, så er det nok at lade falde en bemærkning om det, så gør vi andre det meget gerne.

Povl Brøndsted (V):

Mine bemærkninger nu er dels fremkaldt af ministerens og andres bemærkninger, dels drejer de sig om et par ting, jeg godt vil stille spørgsmål om, som jeg ikke nåede i første omgang.

Det er selvfølgelig meget økonomien, der nævnes, og der tales meget om, at der skal gives støtte. Jeg gad egentlig vide, hvad en øbo koster. Jeg vil gætte på, at de mennesker der bor på de danske øer, er en langt mindre bekostelig affære – for ikke at sige langt billigere – end folk, der bor andre steder i det danske samfund. Derfor tror jeg egentlig, at hvis det blev gjort op, så skylder vi dem noget, for de har jo betalt deres ejendomsskatter, de har betalt deres andre skatter, og så har de været nødt til selv at betale og har altså ikke lukreret på samfundets andre ydelser. Det kunne egentlig være sjovt, hr. minister, hvis det var muligt at få regnet lidt ud, hvad en øbo egentlig koster – altså i forhold til, hvad vi i øvrigt har.

Øboen selv må finansiere en hel del. Nu er der blevet nævnt problemet med de unge, der skal på gymnasium, handelsskole, teknisk skole el.lign. De må i 16 års alderen tage hjemmefra og bo på værelse, enten privat eller på kostskole. Jeg har eksempler på en familie, en halvtjenestemandsfamilie på en småø, der har 3 børn i den alder. Det koster for de 3 børn nøjagtigt i kroner og øre 75.000 kr. mere om året, end det ville have

kostet, hvis de havde kunnet tage hen i det lokale gymnasium. Det er dog trods alt en del af økonomien også.

Når vi snakker om økonomien, synes jeg også, vi skal have forståelse – det var ministeren slet ikke inde på – for, at vi altså godt nok står her og bevilger, men det er tredjedele, og så siger vi til kommunerne, der har øerne: I betaler den anden tredjedel, og amtet betaler den tredje tredjedel. Det er ikke en anbefaling, men et spørgsmål: kunne ministeren ikke prøve at stille f.eks. Christian-søstatusmodellen op, sådan at vi kunne tænke os, at vi hev øerne ud af deres kommunale og amtskommunale sammenhæng og så tænkte os, at vi lagde dem f.eks. i indenrigsministeriets regie – eller for min skyld gerne i miljøministeriets regie; det skulle være dér, hvor de har det bedst og varmest – og så betalte vi simpelt hen, hvad det kostede for disse øer? Det ville være en centralisering i første omgang, men i anden omgang tror jeg det kunne give en tilbagevenden af øernes egen bestemmelsesret. Man kunne give dem et bloktilskud til alt det, der er øens offentlige foretagsomhed, man kunne have et lokalt øråd, der stod for de opgaver. Det kunne vælges samme dag, som vi vælger kommunalbestyrelse. Det er ikke altid, kontaktudvalget virker så helt godt – i hvert fald ikke så aktivt – fra ø til kommune. Og så måtte man betale prisen for at få børnene i skole, hvis det ikke kunne gøres på øerne, for at få øboerne til læge, eller hvad det nu er, hvor man tærer på det, der er kommunale og amtskommunale omkostninger. Jeg vil gerne se modellen. Det er altså ikke en anbefaling, men det er et spørgsmål, om det ikke ville give øerne større selvstændighed.

Et lille spørgsmål: har man tænkt på, at der er et helt nyt problem, der toner frem med hensyn til antenner, når vi får satellitter? Vi kan have fællesantenner til overkommelige priser i de samfund, der er tæt nok bebyggede. Øerne vil være særlig følsomme her.

Et andet spørgsmål er, om vi kan øremærke – eller måske rettere: ømærke – en del af egnsudviklingsstøtten, så den skal gå til øerne? Jeg har temmelig mange eksempler på, at det er meget svært for øerne, fordi man har mistillid til, at det virkelig kan vokse op. Men hvis vi ømærkede en eller anden portio-